

at finde et uheldigere Tidspunkt til at fremkomme med et Lovforslag, som lægger yderligere Byrder, yderligere Tvang, yderligere Vanskeligheder paa Produktionen, hvis samlede Udslag er og maa blive det, at det private Initiativ nedsættes, netop dette Initiativ, som efter vor Opfattelse, forsaavidt vi ikke staar paa det socialdemokratiske Samfunds Standpunkt, skulde gøre det muligt for Produktionen at komme i Gang igen med nogen Styrke.

Mit Parti er ingenlunde uvilligt til at arbejde med paa de Tanker, man maa søge i Lovforslaget; det ses bl. a. af de Ændringer, vi har fremsat. Men disse Ændringer, som jeg snart skal komme til, er paa den anden Side i væsentlig Grad forskellige fra Flertallets Ændringer; de vil søge at fjerne fra Lovforslaget det, som er dets overordentlig svage Punkt, det uklare, der er i Forslaget, dets Mangel paa Benbygning, rent ud sagt den geléagtige Tilstand, i hvilken Forslaget er blevet lagt frem for os.

At et Parti som Socialdemokratiet opstiller sine egne langt videregaaende Forslag, som staar i direkte Overensstemmelse med dets Samfundsopfattelse og dets Opfattelse af, hvad der vil være gavnligt for Produktionen, nemlig at den overgaar til Statsproduktion, det er ganske naturligt og rimeligt. Lige saa rimeligt er det, at Socialdemokratiet slutter sig til Forslaget, saadan som det ligger, eller til Nød gaar med til det med de Ændringer, som Flertallet har stillet, fordi Forslaget dog ogsaa saaledes er et Skridt henimod den Tilstand, som Socialdemokratiet ønsker. Derfor er Socialdemokratiet det eneste Parti, for hvilken der i Virkeligheden er Politik i dette Lovforslag. For alle os andre er der lige det stik modsatte af Politik deri. Hvis man ved Politik forstaar en klar Tanke og klart udformede Midler til at føre denne Tanke igennem, saa er der for Socialdemokraterne Politik i Forslaget, ogsaa i dets ud fra deres Synspunkt forringede Skikkelse, i hvilken det fremtræder nu. Men for alle os andre er der ikke Spor af Politik i det; der er Stemning og atter Stemning i det, og hvis man vil søge Klarhed over, hvordan det egentlig er blevet muligt, at de andre Partier er gaaet med til Fremme af dette Forslag, saa maa man gaa tilbage til Forslagets Oprindelse.

Man maa huske, at det har sit Udgangspunkt i § 11 i Afviklingsloven. Man maa huske, hvordan denne Paragraf er kommet ind i Afviklingsloven. Man maa

erindre, at Udgangspunktet først og fremmest har været den almindelige Stemning, som var ked af den overordentlige Kommission. Den overordentlige Kommission havde en ganske overordentlig koncentreret Magtfuldkommenhed, og Masser af Mennesker mente, at denne Magtfuldkommenhed var anvendt ud over det nødvendige. Denne Magtfuldkommenhed laa i væsentlig Grad ogsaa i Ministeriets Haand. Krigen var afsluttet, det troede man i alt Fald paa det Tidspunkt. Man saa ikke, at en ny Krig begyndte, der i sine Følger muligvis var langt mere vidtrækkende end den, man sagde var afsluttet. Der blev fablet i alle Aviser og rundt omkring paa Møder om de uhyre Chancer, der nu laa for den Produktion, der skulde komme i Gang. Produktionens Mænd og Publikum i Almindelighed gik ud fra, at var der Chancer, var det den bedste Maade at udnytte dem paa, at det private Initiativ kom til at virke saa stærkt som muligt.

Alt dette fremkaldte tilsammen en Stemning imod den overordentlige Kommission, som man vilde have afskaffet. Regeringen paa sin Side ønskede ikke at komme af med den overordentlige Kommission, i det mindste ikke saa længe, den sad. Og hvad Socialdemokratiet angik, passede den overordentlige Kommission i nogen Grad til Partiets Politik og til dets Ønsker, forsaavidt som den betød en stærk Svækkelse af det private Initiativ, saaledes som en Socialdemokrat gerne ser det, og forsaavidt som Anvendelsen af den overordentlige Kommission og Anvendelsen af de Regeringsbeføjelser der sluttede sig til denne, sikkert nok laa i Socialdemokratiets Haand, saa længe Ministeriet havde en Snor om Halsen, hvis anden Ende Socialdemokratiet holdt i. Ministeriet kunde altsaa kun udføre Socialdemokratiets Gerninger, hvad Partiet selvfølgelig gerne saa, navnlig da det samtidig kunde slippe for at bære Ansvaret for disse Gerninger. Fra den Side var der altsaa ikke noget i Vejen. Regeringen vilde gerne holde paa Kommissionen eller muligvis have noget til Erstatning for den, og Socialdemokratiet støttede denne Tendens hos Regeringen. Vanskeligere blev det naturligvis for de menige Medlemmer i det radikale Parti, som endnu ikke var fuldkommen socialiserede. Men Partiet som saadant var afhængigt af Socialdemokratiet; det maatte altsaa følge dette, det blev — om jeg saa maa sige — tvunget til at gaa frivilligt med til dette Lovforslag. Det fremkaldte jo den Stemning baade fra Socialdemokra-